

A nyár margójára

Még néhány nap és hivatalosan "szűz" a Balaton. Az üdülők megérsenek, elcsendesednek a partok. A nagyközönség búcsút mond a Balatonnak, de nem mi, veszprémiek. Mi továbbra is meglátogatjuk, s elgyönyörködünk partjának csodás őszi színeiben, élvezzük téli pompáját, mert nekünk mindenkor közel és kedves a Balaton.

Nagy-nagy boldogsággal láttuk ebben az évben erőteljes megújulását, s örömmel regisztráljuk, hogy egyre inkább betölti a hazai és külföldi dolgozók számára azt a szerepet, amely régóta megilleti. Hálásak vagyunk, hogy kormányzatunk elkövet mindent ennek a gyönyörű tájnak kivirágztatására, hogy kényelmes motelleket épít, s korszerű büféket létesít, amelyek biztosítják immár a szomjazóknak a frissítő italokat. Örülünk, hogy gyors közlekedési eszközökkel megkönnyíti utazási gondjainkat. Mi, veszprémiek különösen örülünk az ünnepeki gyors járatoknak, amelyek-

kel mint a gondolat, úgy szállunk a megnyugtató hús habok felé.

Mindent a sok szépet, jót még csak két dologgal szeretnénk megtoldani: minél előbb szűnjön meg erre felé a kormos mozdony, hogy fejünket bátran ki merjük dugni a vonat ablakán, mert mi nem tudunk betelni a Remetevölgy lejtőjének szépségével. A másik: arról álmodunk, hogy ismét valóság lesz a felszabadulás utáni olcsó havi bérletrendszer. Milyen remek dolog lenne, havonta csak egyszer sorbaállni a pénztár előtt! De sokan kiváltanák — mint akkor is — az egész csiládunk számára. A MÁV nem fizetne rá erre az üzletre. Ha a mainál még sokkal olcsóbban utazhatnánk, akkor még korcsolyázni is a Balatonra mennénk, akkor éreznénk igazán, hogy a Balaton „külváros” vagyunk, s nekünk sem kerül többre az utazás, mint például Budapesten a hívósvölgyieknek a belvárosba.

Lantos Imre pedagógus

Becsüljük meg a kék buszokat

Veszprém Dózsaváros és Újtelep lakói ószinte örömmel vették tudomásul a helyi járatú autóbuszok megindulását. Hogy szükség volt az autóbuszok beállítására, bizonyítja az a tény, hogy van is utasa a járatoknak. A közönség megszerette a „kék” buszokat, melyek kényelmüket szolgálják.

De ha megszerettük, miért nem becsüljük meg az autóbuszokat, és azok dolgozóit? A közönség elvárja, hogy az autóbusz ragyogó tiszta legyen, de nem tesz semmit annak érdekében, hogy tiszta is maradjon. A piaci napok alkalmával különféle zöldség- és gyümölcs hulladékkal van tele az autóbusz. Az ülések pedig piszkosak, mi-

vel egyes szülők el sem tudják képzelni az autóbuszban való utazást anélkül, hogy gyermekeik ne az üléseken állva nézzenek ki az ablakon. S ha a kalauzno udvariasan figyelmeztetni meri a szülőket, hogy ne piszkolják össze az üléseket, bizony egyesült erővel támadnak rá.

Volna egy javaslatom az AKÖV-höz. Az autóbusz belsejében (ahol „Tilos a dohányzás!” felirat van) jól látható, nagy betűkkel írott táblát helyezzenek el, és ezen kérjék fel a közönséget, hogy a gyermeket ne állítsák fel az ülésekre.

Ne csak örüljünk a szép autóbuszoknak, hanem becsüljük is meg azokat és dolgozóikat.

U. L.

Türelmes szóval, neveléssel...

A LÁZIBAN DOLGOZÓ termelősövetkezetéről nem hallani semmi rosszat, sőt sokan mondják: az új szövetkezetek között a Dózs a legjobbak közé tartozik. Ebben a megállapításban sok igazság van. A 251 taggal rendelkező termelősövetkezet földjei gondozottak, az időben megművelt kapasnövények is az emberek munkaszeretetéiről, szorgalmáról tanúskodnak.

Vasárnap — mondják a termelősövetkezetben — nálunk rendezik meg a járás termelősövetkezteinek és a patronáló üzemek képviselőinek találkozóját, mintegy ötszáz meghívott részvevővel. A nagy érdeklődéssel várt műsor — melyben sok egyéb mellett lovasbemutató, futballmérkőzés is helyet kap — és a közös ebéd után vendégeink megtekinthetik gazdaságunkat is. Azt hisszük, nem vallunk szégyent. Elmaradva semmivel sem vagyunk, minden munkát a maga idejében elvégzünk, illetve elvégzünk. Nálunk, a Dózsában, nincsen hiba a munkafegyelmével...

A TAGOK BIZAKODÁSA és nagy aktivitása persze egyáltalán nem „égből pottyant” valami Láziban, nem önmagától való. Sokat tettek és tesznek ezért maguk az emberek, mindenekelőtt a falu kommunistái. Mert kezdetben itt is akadtak, akik vagy kibúvókat kerestek a közösen végzett munka alól, vagy esetleg ok nélküli visszahúzódságukkal lazították a munkafegyelmet. Ezekkel a tagokkal türelmes szóval megértették a termelősövetkezet vezetői, a pártszervezet tagjai, hogy első sorban saját maguknak ártanak, amikor makacszkodnak.

A fegyelmезetlenkedőkkel minden esetben külön beszélgettünk. Nevelünk kell a termelősövetkezet tagjait állandóan, hiszen a belépési nyilatkozat aláírásával egyszerre nem váltak szocialista típusú embereké. El még bennük a kisparaszti gazdálkodáskor megrögződött önzés, amit át kell formálni egymás és

a közös tulajdon megbecsülésére, — jegyzi meg Szimmer Ottó elvtárs, a pártszervezet titkára.

AZ EMBEREK NEVELÉSE, felvilágosítása szerves részét képezi Láziban a pártszervezetnél a márciusi párthatározat végrehajtásáért végzett munkának. E határozat mintegy vezérfonala a kommunisták tevékenységének. Napirinden tartják mindig, nemcsak a taggyűlések és vezetőségi ülések alkalmával beszélnek róla. Vissza-visszatérnek a határozatban foglaltakra, így jelölik meg a legfontosabb tennivalókat.

Jelenleg a legfontosabb láncomszemnek a pártszervezet állandó, tervszerű erősítését tartják a kommunisták. Gyarapítani akarják létszámukat jól dolgozó termelősövetkezeti tagokkal, mert ez is egyik fontos feltétele a politikai munka további javításának. Törekvésük eredménye már mutatkozik is, hiszen az egykor különösen kislétszámú pártszervezet pillanatnyilag tíz kommunistát tart nyilván. A minap is vettek fel egy termelősövetkezeti dolgozót soronkívül pártagnak.

A LEHETŐSÉGE — mint mindenütt — Láziban is adva van a pártszervezet erősítésének. Éppen a legutóbbi taggyűlésen hangsúlyozták ezt a kommunisták, amikor a szeptember 13-i vezetőségválasztásról és arról volt szó, hogy a pártszervezet minden egyes tagja foglalkozzon külön egy-egy jól dolgozó pártönkivűlivel is. A kommunisták helyeselték ezt az elgondolást, és még azon a taggyűlésen rögtön meg is állapodtak abban, hogy ki, kivel beszélget rendszeresen. Így kapott pártmegbízatást — amelynek teljesítéséről egy későbbi taggyűlésen kell számot adni — a leendő tagjelölték nevelésére Láziban a pártszervezet minden tagja.

Természetesen nem valami minden áron való tagborzásra gondolnak Láziban a kommunisták. Ez helytelen lenne, de nincs is semmi szükség ilyenre. Sokkal inkább annak felismerése szűlt

elhatározásukat, hogy tucattalval vannak a termelősövetkezetben olyan dolgozók, akik jó munkájukkal bizonyítják be: egyetértéssel a párt politikájával, támogatják azt, a kommunisták között, a pártszervezetben lenne a helyük. Ott van például Szabó István munkacsapatvezető, a helyi tanács végrehajtó bizottságának tagja, aki példamutató munkát végez a termelősövetkezetben, és sokat tesz a köz érdekében egyébként is. Vele mostanában a pártszervezet titkára beszélget. Vagy említeni lehet Nagy Gábort, a termelősövetkezet raktárosát, és Nagy Vilmost, a daráló kezelőjét. (Az előbbivel Németh Ervin elvtárs, az utóbbival pedig Stecina Mihály elvtárs találkozik, beszélget munka közben és szabadidőben.) Ők is azok közé tartoznak, akik lelkesen fáradoznak a termelősövetkezet megerősítéséért.

A PÁRTONKIVÜLIEKSEL — így a megnevezettekkel — általában a termelősövetkezet előtt álló feladatokról és a párt politikájának időszaki kérdéseiről beszélgetnek a kommunisták. A pártszervezet munkája érezhető Láziban most is, de még szűkebb lesznek a sikereik, ahogy erősödnek tagjelöltekkel és párttagokkal.

Kanizsa István

Ney Dávid (1842–1905)

Ötvennégy éve, 1905 augusztus 31-én a Magyar Operaház gyszába kötözött, hogy utolsó tiszteletét lerója a múlt század második fele egyik legnagyobb énekesének ravatala mellett. Havanhárom éves korában ragadta el a halál Ney Dávidot, az egykori szabólegényből lett világhírű operabuzgó. Ney Dávid 1842 február 12-én született Váralpán. Edesapja az akkor eidugott kis falu tímármestere volt. Gyermekkorát Váralpán töltötte, tanult meg először dalolni, pajtasáit tanult gyermekdalokon próbálta ki először, később oly sok dicsőséget hozó hangját. Itt készült nagy hivatására, hogy a szabadságharc utáni sötét időkben ébrentartsa a nemzeti gondolatot, a nyomorban, elnyomásban élő magyar népet művészetével szolgáltassa.

Szabólegény korában Pápara került, ott figyeltek fel először hangjára. Lőr Lipótnak, a híres pápai, majd később szegedi főbíbornak tűnt fel az egyszerű szabólegény mély, zengő basszusú a zsidótemplom kórusában. Felbért tehetőségét. Pestre vitette és taníttatta. Tizenkilenc éves korában katonára lett. Ott volt Königráznál 1864-ban, részt vett a lombardiai hadjáratban is. A közös hadseregben lovagi-mesteri rangig vitte de otthagya a katonaiéletet és művészi pályára lépett. Ettől az időtől kezdve művészi pályája állandóan felfelé ível.

Bécsben az opera kórusában énekelt, majd Suppé, a híres zeneszerző tanítványa lett. Első önálló fellépés Bécsben volt, a Varázsviola Sarast szerepét énekelte. A siker óriási volt, a közönség tombolt, ünneplte az új énekest. A hír eljutott Magyarországra is, és Bakody Antal, a győri színház akkori igazgatója magával hozta. Itthon népszerűművekben aratta első babérait. 1874-ben a Nemzeti Színház operai kórusába került, majd magánénekes lett. 1884 szeptemberében műhírneves énekesként volt ott az Operaház megnyitóján. Minden fellépés valóságos diadal volt. Mint énekes, megjárta Németországot, a német színpadokon is dicsőséget és elismerést szerzett a magyar művészetnek.

Ránkmaradt, kezdetleges technikával készült lemezlet értékeit tudják csodálatos, orgonaszervi hangját. Legjobb szerepei voltak a nagy művészi erővel megragadott Wagner operák, továbbá az Operaház akkori repertoárjának összes basszus szerepe, Hunyadi László; Cillei és Garánádora, a Bánk bán Petúr bánya, a Sába királynőjében Salamon király. Ney Dávid művészetének legmagasabb fokán húnyt el Budapesten. Halálának évfordulóján megynék lakosága szeretettel emlékezik meg róla.

Fajor József

OVALOV:

15

A rézgomb

Bűnügyi történet a képek aknamunkájáról a háború alatt

De amint magunkra maradtunk, komolyra fordították a szót, névsorokat, címeiket nyújtották át, amelyeket sikerült megtudakolniuk, és elesett mondatokat közöltek velem, amelyről úgy találták, hogy valami jelentőségűk van...

Kémrezydentúra volt! Ószintén szólv az ügynökség csak azt bizonyította, hogy Berziny úr nem ért a szervezéshez — primitív volt a felépítése. Bármelyik kémelhárító minden különösebb nehézség nélkül felfedezhette és leleplezhette volna, akár a lányokat, akár Berziny urat...

Bár én sosem álltam a felderítés szolgálatában, és munkám során éppen csak hogy érintkeztem, mégis úgy gondolom, hogy Berziny úr helyében jóval elővigyázatosabban szerveztem és jobban álcáztam volna az ügynökséget.

A lányok híreinek nem volt nagy horderejük, de a jó hírszerző nem hagyhatja figyelmen kívül a legkisebb jelt sem, és így, ebből a szempontból még az ilyen felületes és felelőtlen hírgyűnökség is értékes lehetett.

Látogatóim segítségével mindenesetre meglehetősen pontos képet alkothattam a német tisztek, a különböző és nagyszámú hitlerista hivatalnokok időtöltéséről, megtudhattam, hogy mivel foglalkoznak, hová járnak, kikkel találkoznak és általában mi iránt érdeklődnek.

Ezek a lányok természetesen nem voltak hivatalos kémek, Berziny úr részére teljesített szolgálatuk csak különmunka volt. De

hát, ahogy mondják, sok kicsi sokra megy, az apró tények és megfigyelések sokasága meglehetősen világos képet festett a társadalom azon rétegeinek életéről, amelyek Berziny urat érdekelték.

Eleinte kissé csodálkoztam, hogy Berziny szervezete miért áll csupa fiatal leányból — mert mint-ha válogatták volna őket, pincézők, manikűrös lányok, masszörnők, mind-mind fiatal és csinos volt — de azután rájöttem, hogy ez nem is olyan rossz fedezése a Berziny és munkatársai között lévő kapcsolatnak. Berziny erkölcsöseit elitélhették, de igazi céljait illetőleg még a gyanú árnyéka sem eshetett rá.

Berziny úr különben valószínűleg jóval figyelmesebb volt a lányokhoz, mint én, néhány vendégem ugyanis látható családöttség-gel távozott tőlem. Úgy látszik nem kaptak meg mindent, amire számítottak. Az én színpadon csupán arra korlátozódtott, hogy hivatalosan kifizettem a nekik járó összeget, úgy, ahogy azt Jankowska kívánta.

A Berziny-lakásba költözésem után két vagy három nappal Jankowska így érdeklődött:

— Megkezdtek vendégei újból látogatásait?

— Igen — mondtam. — De én megint nem értek valamit...

— Nem baj, nem baj — szakított felbe. — Hamarosan minden kialakul. Az értesüléseik nem különösebben értékesek, de az rosszabb, ha nem jönnek. Biztatni kell őket.

Iróasztalomból — amennyiben Berziny asztala az enyémnek

mondható — kulcsomót vett elő, és kinyitott egy kisebbfajta faliszekrényt, amelyet egy akvarell takart. Pénz és arany cseccbecsek voltak benne.

A valutakészlet nem volt túl nagy, de a safe-ben dollár, márká és fontsterling is akadt, azonkívül gyűrűk, fülbevalók, bróssok, akár egy kisebbfajta ékszerüzletben.

Kezembe vettem néhány ékszer. Zöld, rózsaszínű és lilá kövecskék gúnyosan villogtak a tenyeremben...

Benéztem a safe-ba. Hátsó falánál egy két boríték hevert, a borítékban fényképek. Illetlen pornográf képek kerültek elő, amelyeket az újságközlemények sokat sejtetően „párizsi zsánerű fotográfiáknak” neveznek. Szinte kényelmetlenül éreztem magam arra a gondolatra, hogy Jankowskának ezt látnia kellett.

Órá azonban semmi különösebb hatást nem tettek.

Visszatettem a felvételeket a borítékba és ki akartam menni a szobából.

— Hová viszi? — állított meg Jankowska.

— Kidobom őket.

— Ezeket a képeket? Kár lenne értük. Gondolom, Berziny úr azért tartotta őket, hogy a leánykát szórakoztassa velük.

Vállalt vontam.

— Tudja...

Jankowska összeszorította rúzsos ajkát.

— Elhiszem, hogy ön... szóval hogy ön nem olyan, mint az elődje. Mégsem tanácsolom, hogy kidobja. A mi munkánkban minden perdöntő lehet. Nem lehet előre

látni, hogy milyen helyzetbe kerülünk.

Ugyan némileg kételkedtem igazában, de hát ezekben a dolgokban jóval tapasztaltabb volt, mint én.

Igen, igen, néha a legjelentelmenebb holmi is felbecsülhetetlen szolgálatot tehet az embernek — elmélkedett. — Ezért csak rakja vissza a képeket, nincs az útban senkinek. — Elvette tőlem a borítékot, és visszatette az előbbi helyére. — Számolja meg a pénzt, arra nagyon kell vigyáznunk — tanácsolta, hivatalos hangnemre térve át. — A gyűrűk és fülbevalók kifejezetten arra való, hogy a lányokat megjutalmazza.

Igy aztán időnként egy-egy olcsó gyűrűt vagy bróssot ajándékoztam a hozzájuk feljártó lányoknak.

Az ajándékokat szívesen fogadták, de azt hiszem, a gyöngédebb kapcsolatok kialakítása ellen sem tiltakoztak volna.

Jankowska, aki úgy látszik, egész idő alatt rajtam tartotta a szemét, egyszer meg is kérdezte:

— Mondja August, ez gyávaság magánál, vagy elv?

Nem értettem.

— Miről beszél?

— Az a másik, akihez maga annyira hasonlít, nem volt ennyire tartózkodó — mondotta.

— Megharagszanak magára a lányok, nem mindegyik, de...

Nagyon érdekelt, amit mondott, de nem abból a szempontból, ahogyan azt ő gondolta.

— Maga ismeri őket? — Nem mindegyiket — felelte kitérően. — August nem avatott be minden titkába... (Folytatjuk)